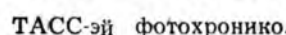

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

Сэн 2 мүнгэн

гэжээ түрэл коммунистический партиянын шэнэ Программ уриална. Украиннын городской байрилгашад КПСС-эй түүхэт XXII съездын шиндхэбэринүүдэ дүүргэхын тула бүхэ эрдэм бэлгээ, эршэ хүсэээ зориулжа, коммунизмын үе сайта таарамаар городууды байгуулжа юм.

Үайшаалтай үүсжэл

Үүннэй коммунист В. Е. Ильин мүнөө пенсиде гаранхай. Тингэбэшье олон жэлдэ пропагандистаар хүдэлжэ ехэ дүршэлтэй болоһон, дадаһан тулаадаа пропагандын хүдэлмэри хэжэ үргэлжэлһөөр. Мүнөө, манай орон дотор коммунист обществен үргэн далайсатгайгаар байгуулагдажа эхилһэн сагта, хүн бүхэн өөрынөө шалдаха юм хэжэ, коммунизмын жасада хубитаяа оруулха гэжэ эрмэлзэнэ ха юм.

Нүхэр Ильин Нютагай промышленностин министрстводэ экономико шудалха кружок хүтэлбэрлэнэ. Хэсгэлэй болоходо хүнүүд холо олон байдаг, хөөрлөөдөл эдэбхитэйгээр хабаададаг. Юундэб гэхэдэ, нүхэр Ильин XXII съездын, КПСС-эй шэнэ Программын табиһан зорилгонуудыг республикыгаа бодото байдалтай, саашаадаа бэлүүлхэ зорилгонуудтай холбожо хөөрлэдэг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: экономикын кружогийхид В. С. Старков, Р. Н. Проценко, пропагандист В. Е. Ильин, А. Р. Баглаев, А. И. Комиссаров хөөрлэдэхэ хуунал. А. Куртгай фото.

Арга боломжо бии, ашаглахал хэрэгтэй

Партийн XXII съездын шийдхэбэринууд, тэрэнэй баталан абаһан коммунизм байгуулгын агуухэ программа арад зоной эдэбхи үүсхэлыг айкабтар хөөр лэбжүүлбэ. Промышленна предприниматель, барилгын организацинуудай хүдэлмэришдэ үйлдбэрийнөө арга боломжонуудыг элэрүүлэн хэрэглэхэ, ажалал бүтээхэ дээшлүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулжа байна. Бүхы совет арадтаяа хамта Эдын комбинадай хү-

дэлмэришдэ партийн Программын хэрэг дээрэнэ бээдүүлхын тула ажаллаа хайшан гэжэ эмхидхэхэ, ямар юумэ хэхэ байһанаа тодорхойлно.

Комбинадай цех, участок бүхэнэй арга боломжыг элсүүлэн хэрэглэхэ, түрүү дүй дүршэл үйлдбэришдэ нэбтэрүүлхэ асуудал хаяхан эндэ зүбшэн хэлсээ. Ингэжэ энэ экономическа конференци дээрэ 1962 ондо 145 хэмжээ-ябуулга бэлүүлхээр хараалгагдаа. Энээнэй ашаар ажалал бүтээхэ дээшлүүлгэдэхэ, элдэб материал болон түүхэй эд нилээд хөөр алмагдаха юм.

Конференцидэ хабаадагшад үйлдбэрийн технологи нарийжуулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулба. Үйлдбэрэе оньхожоруулһанай ашаар ажалал бүтээхэ нүүлэй жэлүүдтэ нилээд хөөр дээшлүүлгэдэхэ. Вольфрамай руда малтан абагча дээрэ ажалал эмхидхэл нилээд хайжаруулагдабашье, шэнэ технологи нэбтэрүүлхэ талаар муртэй юумэ хэлдэнгүй. Руда малталга дээрэ хуушарһан түхээрлэг хэрэглэгдэнэ. Ингэжэ рудагай өөрын үнэ сэн үшөө эхэ байһаар. Шэнэ арга, түхээрлэг хэрэглэбэл горингай ажалал бүтээхэ хоёр дахин дээшлүүлжэ боломоор гэжэ дүй дүршэл харуулаа. Тиммээ комбинат дотор шэнэ технологи нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ эхэ анхарал хандуулагдажа эхилээ. Жэшээнь, рудагай малтагдаг газарта интангунуудыг хэрэглэбэл, манай байлг боллох ой модон хэды хөөр алмагдаха, эхэ мүнэг зөөр ар-балагдаха байна. Теэд элдэб дутагдалууд дээрээ энэ шэнэ арга үргэнөөр хэрэглэгдээгүй байһаар.

Конференцидэ хабаадагшад продукциягаа өөрын үнэ сэнгые хямдаруулха тухай наамжануудыг зүбшэн хэлсээ. Руда соо металлы холосо

Пестеревскэ хаалин фермэдэ Груша Борисова бүри гүлмэрхэн басаган байхадаа ерһөн юм.

—Зүрхэлхэ юм байна. Үнээдэе дааж абаад хүдэлхэе элэхэ,— гэжэ Грушын зүрхэлһэнийн фермыг даагдаа хайшаагдаа нэн.

—Яахад даа, нэгэ наар гар нэмэхэдэ манда алтантэй сөнтэй. Фермын хүдэлмэрилгэша гэжэ тоолоходо. Элдэб хүдэлмэришье даалгаабди. Боллох гү?

Груша дургайхөөр толгойгоо дохио зуураа:

—Хаалишанаар аргагүй юм гү? Бил хаалишан болохо байгаа.

Хаалишанаар хүдэлхэ гэжэ амар хэрэг бэш гэжэ байгаад фермыг даагдаа ойлгуулжа оробо. Зүгөөр Груша улайжа байгадхье, зүрхэлхэ ерһөн бээсэр өөрынгөө гүйлһанаа сухаригагүй: «Би оролдохоб, харахат даа, оролдохоб байха».

Зураглал

Зоримгойгоор эри эриһөөр лэ 13 шөнэ гунажыдэ тэрэ дааж абаба. Түрүүшгээр бэрхтэйшгэ байгаа. Хэдэн дахин ядалдаха, тулхашье ушар үзэгдөө. Гарайн хургануудай үбдэхэ, арьха гэшнэй!

Москва выставкдэ ошожо ерһөн, дүршэл ехэтэй нухар—Илья Давыдова элдэб асуудалаар ходоо хандадаг, зүбшөөл бурадаг бэлэй. Зарим нүхэдэйгөө хүдэлхыг удаан ажаглан харагша нэн.

—Дүршэлыг хоёр соо нюутаа байжа болохгүй юм, харыш даа шуусаа хааж байхынай,—гээд нухадны зугаа дэлгэдэг байгаа. Ингэжэ хаанаага зобохо, ажаллаа үүртэжэ байтарь түрүүшын жэл үнгэршөө. Тэрэ жэл Борисова да амжалта асараагүй. Үнээдн 1640 литрһэ дээшэ хү үгэбэгүй.

—Ай даа, Груша, шини түлөө би райком комсомолой бюро дээрэ улайха болохо ха юм биб даа,— гэжэ колхозой комсомолой эмхлин секретарь Николай Давыдов ехэл гомдолтойгоор мэдүүлэа.

Комсомолшодой урда табигданан хоёрдох дайшалхы зорилгоо гансахан Борисова дүүргэгүй бэш, харин тиммэшүүл үшөөл би байгаа. Тэрэн тухайгаа залуушууд суглаан дээрэ зүбшэжэ, хүдэлмэрингөө дутагдалууд тушаа сэхэ хэлсээ, комсомолой комитетдэ хүтэлбэрилгэдхье шүүмжэлэгдэ.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэхэ дуратайшууд олон байба. Комсомол басаган Борисова бодоод, нитэжэ хэлсэбэ:

—Дутагдалууд тухай хэлэхэ гүйб. Би ондоо юман тушаа хэлэхэ хүсэлтэйб. Бүхы юумэе тэжээлдэ тохого саян дүүрхээр болоо бэшэ гү. Бага ургаса үгэһэн полин «хатан» кукурузашье зэмтэй бэшэ.

Бидэ комсомолшууд зэмтэйбди. Теэд үнгэрһэн юмье худалдаа захиамнай. Саашаадаа хайшан гээд хүдэлхэ тухайгаа хэлсээ. Би нитэжэ дурдагдаа байнаб: тодорхой уялга абая, шэнээр хүдэлэе. Би үнөөн бүрһөө 1800 литр хү хааха уялга абаба.

Борисовагай хэлэһэниле булта дэмжэбэ. Бүхы фермээр үнөөн бүрһөө 1700 литр хү хааха гэжэ шийдээ.

Үгээ үгэһэн хойноо тэрэнэ дүүргэхэ хэрэгтэй ха юм. Суглаанай һүүлээр Груша эрид шангаар, тон гурийтайгаар ажаллажа оробо. Үнээдэ ээлжэлэн, нэгэ хэмдэ хаадаг болоо. Дэлэгын нидхэржэ, бүлөөн уһаар угаажа эхилээ. Ингэжэ оролдохойн ашаар Дыня гэжэ харэн оньхожоруулагдахаар, автоматика хэрэглэхээр хараалагдахтай. Харин тусхай кабеллин үгы дээрһээ автоматика хэрэглэхын аргагүй байна.

Партийн шэнэ Программаар зоригжоһон энэхэ хүдэлмэришдэ, инженернууд үйлдбэрэе оньхожоруулжа, ажалал бүтээхыг эрид дээшлүүлхэ гэжэ оролдожо байна.

Нэгэтэ колхозой түрүүлгшэ Иван Михайлович, комсомолой секретарь Николай Давыдов гэгшэд үнөө хаажэ хууһан Грушын ойлгоо

гүй байтар хажуудан ерһэд хайша байтараа, түрүүлгшэ нигэжэ хэлсэбэ:

—Бэрхш даа! Басаган сомоһондоо гү, али аягуйрхэндөө гү зүрханийн түргөөр лугшажа, хэн тухай хэлэһыг үшөө хайса ойлгоогүй хуутарь, Николай Давыдов нигэжэ нэмэбэ:

—Бэрхш даа, Груша! Өөрынөө ханаһанда хүрбэ ха юм ши даа. Хайшн даа,—гээд мурданы хүрөө абаба.

Энэ үдэр Грушын досоо наран гаржа, ямар наган байндаргал түгдэбэ. Нүхэдн тэрэниле амаршана. Энэнь малшадай хайндар урдахаа байгаа. Груша Борисова хайндарыг суглаанда уриба.

Аргунай фермэ аймагай агсэл гоо, сэнгалит газарта оршодог юм. Хүнүүд олон суглааа. Танилсаа, мэндшэлсэһэн болоо. Орестрын ирагуу хүжөө наяржа, эгээл элдэ Грушын сэдхэлдэ ороогүй юман үзэгдэбэ. Элдхэлэй дүүрхэлээр партийн райкомой нагадхы секретарь В. В. Тупикин түрүү хаалишадта шагнал баруулха гаян тоогол сонсоходо, гурбан хаалишад эндэр дээрэ дуудхадан тэдэйд тоодо Грушын нара нэрлэгдэбэ. Бахардандаа хайшан гэжэ эндэр дээрэ гаража, шагнал абаһанаа, Василий Васильевич гурбан нагадхыг хайса ойлгобогүй. Олон хүнүүдэй алгэ ташажа, оркестрын нагадхы байхада, «хү хаалгаар айнагай чөмийн» гэһэн башгэтэй улам торгон халам мурэ дээгүүр нэбтэрүүлжэ, хүдэлхыг табсан дээрэ гаргаба. Грушын баярыг сэтгээр бэшэ байгаа. Бүхы найр наадам Грушадл зоруулагдаһан шэнтэ үзэгдэ бшуу.

Баярай ошоор билтарһаар Груша гартэ бусаба.

—Энэ эхэ хүндэднэ юугээр ирүүсхааби? Юугээр?—гэһэн асуудал басаганай досоһоо гарайгүй. Ажалар башража, хүн болоһон даа Груша улам зоригтойгоор ажаллажа оробо.

—Партийнгаа XXII съездын нэгдэтэр жэлэйгээ уялга дүүргэхэ,— гэжэ шийдэ бэлэй.

Груша хэлһэн үгэдөө «хүн» съездын нагадхын урда таа Груша Борисова жэлэйгээ уялга дүүргэхэ гэжэ аймагай Комсомолой комитетдэ дээрэ мэдээлсэһэн хан. Груша конференциин трибуна дээрин нигэжэ мэдүүлбэ: «Жэлэй дүүргэхэ үнөөн бүрһөө үшөө 200 литр хү хааха гү. Түрүү хаалишан ВЛКСМ-эй областной конференцидэ делегат даар лунгадаа.

Грушын хаалишан болоһондой хойшо фермэ дээрхэ байдал эрд хувилаа. Мүнөө нүхэднэ Борисова шэнгээр хүдэлхэ гэжэ оролдох болонхой.

Аграфена Афанасьевна Борисовагай түрэл тосхойнонгоо үйлсөөр яахадан, нутагтайн зон ажалла бэрхэ басаганаа аруун хайхан сэдхэлээр үдшэдэг. Ягаа улахан шайрайтэй, ялагар шара үһэтэй, оройд дэлгэр сэхэлтэй энэ басаган түрэл колхозоо үшөөл хөөр суурхуула байһанын элитэ.

З. Тэлин, аймагай «Победа» газетын хүдэлмэрилгшэ. Тарбагатай.

ХҮРШЭНӨӨ НҮРГААЛ АБАНА

Хаяхан Кударын совхозой политическэ гэгээрэлэй байшан соо Сэлэнгын колхозуудай партияна комитетуудай секретарьнууд, райкомой хүдэлмэрилгэшд сугларбад. Тэдээр Кяхтын түрүү ажахи-нуудай дүй дүршэлыг шудалха, удаан өөһэднэ ажахи-нуудта нэбтэрүүлхэ зорилготой эрһэн байгаа. Совхозой паркомой секретарь Гомбо Мянголвич Дашев, ахалагша инженер Владимир Павлович Степанов, главна зоотехник Михаил Афанасьевич Терентьев гэгшэд Сэлэнгынгээ айлшадта өөһэднэ дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгүйгээр хөөрһэн, бодото ажал дээрээ харуулан байна.

Кударын совхозой хүтэлбэрилгшэд, мэргэжэлтэд, ажалшадай эрдэм ухаанай туйлалтыг, түрүү дүй дүршэлыг ажахидаа үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, совхозой үйлдбэрийн шэнэлхэн табиха тушаа айкабтар шудала, ехэ юумэ хэжэ байһынь хараба.

...Совхозой түб тосхойн дэргэлдэ хаалин фермэ соо орохотой сасуу шэмэтэ кукурузын силосэй хоншууһан үнэр анхилна, гурбан зуугаад шахуу үнээд нибэлдхэ хибжэ, садхалан юумэд зузаахан холоомон дэбисхэр дээрэ таа байлдаа.

Хүршэнэр айлшадангаа эндэ барандаа суглархатан сасуу залуу зоотехник Михаил Терентьев тэдээндэ хандажа:

—Нүхэдүүд! Харана бээт. Эндэмэй үнээд уягдангүй байлгадаа. Тиммэл тулаада маламнай хэдыдхье, хээзэ-шье дура зоргоороо эдэлэг, багтаасатынь гэшэ. Жэшээнь, малаа уяанда байлгалнай энэ байранда арайл гэжэ 150 үнээд багтаха нэн. Харин мүнөө энэл байранда-мнай аяар 268 үнээд ямаршье-гүй багтана бшуу. Малдаа холоомон дэбисхэр хэнэбди.

Энэ фермэ соо олон ондоо таалганууд бии. «Елочкын» түхэлэй уужам наруул талхаа соо ороходо, үнээды оньһон аргаар хааха түхээрлэгнүүд хэлдэжэ, байба.

—Мүнөө фермыннай нэгэ хаалишан 12—14 үнээды хаана, нааяр, декабрь соо оньһон аргаар наадаг болоходо—30, байн байтараа 100 үнээд хүрэтэр нэгэ хаалишан хааха юм. Хаалишаданай хүндэ хүшөр ажалы машина хүнгэдхэжэ, ажалалын бүтээхы нилээд дээшлүүлхэ, гэжэ зоотехник Терентьев ойлгуулна.

Тугалнуудайн байранда ороходо мүн лэ хонирхоомор. Эндэ ялагар, гэлнгр, тобир тарган тугалнууд зузаан холоомон дэбисхэр дээгүүр тагаралдаа, зариманын клеткэнүүд соо тодоходоһон авто-

уһалууринуудта ерэжэ бүлээхэн уһаар ундална. Клеткэнүүд соохи хообон соо тугалнуудай долбохо даһан, бусад минеральна тэжээлнүүд табигданхай. Тугалнуудань баһал «Елочкын» түхэлэй таһалганууд соо оруулагдажа, тусхай рациональ ёһоор резиново угржа хүхэжэ, нүүрө саладаг юм. Энэ арга юугээрэ байн бэгэхэдэ 100 тугалы нэгэ тугалшанай харууһалха арга олгоно бшуу.

—Ажаламнай яһала хүнгэдхэгдөө. Шэнэ туримаар ажаллахадан дашье бүтээсэ-тэй,—гэжэ тугалшан Цыпила Банзарова энэбхилэн хөөрөнэ.

Сэлэнгын партияна хүдэлмэрилгшэд энэ фермээр Баян Булагай гахайн фермэдэ ошожо, нилээд олон шэнэ юумэ хараа. Эндэ оньһон аргаар тэжээл буйлуулха кормо-цех, тэжээлы хобоонуудтан абаашаха ленточно транспортер, уһа дамжуулха түмэр соргонууд, уһалууринууд табигданхай. Гахайн байра нилээд үргэдхэгдэн, оньхожоруулагдаһан. Тиммэл хадаа энэ байрада аяар 4 мянган гахай тэжээгдэхэ байна.

Гахайн байра бүтээхэ, хүндэ хүшөр ажалы оньхожоруулхын тулаа 23 мянган түхэриг гаргашалагдаа. Энэ гаргашан нэгэ жэлэй турша соо харюулагдаха юм. Совхозой гахайн фермын ажалшад 1200 центнер гахайн мяха үйлдбэрлэхэ, нэгэ центнер гахайн мяханы өөрын үнэ сэнгые 28 түхэриг болгохо түсэбтэй.

Кяхтын «Родина» колхозой Тамир гэжэ нотагта оршодог хаалин фермын ажалал гуримтай танилсагдаба. Энэ фермэдэ үнээдн уягдангүйгөөр байлгадажа, «Елочкын» түхэлэй таһалганууд соо оньһон аргаар наадаа.

—Үнээды нимэ шэнэ аргаар байлгажа, тусгаар таһалганууд соо байлгахаданай фермэдэ хүдэлмэрилдэг хүнүүдэй тоо хоёр дахин үсөөрөө, малшадай ажал нилээд хүнгэдхэгдөө. «Елочкын» хэрэглэхэдэмэй нэгэ хаалишан 40 үнээды хаана,—гэжэ тус фермыг даагша Дмитрий Агафонов мэдүүлбэ. Эндэхэ малшадай оролдотой ажалал үр дүн алишье юумэндэ харагдана. Малайн хото хоёрфен электрын галаар гэрэлтүүлэгдэн, урин дулаан, ариг сээр.

Тамирай хаалин фермын хажууда зуугаад метр ута, тиновой ёһоор баригданан шэнэ байра оршоно. Тэрэнэй олон сонхоор электрын гэрэл яларна. Эндэ 11 мянган тахья шубууды дүрбэн хүн харууһалдаг байба. Хүшэр хүндэ ажа-

лаа механизмын хүсээр хүнгэдхөгүй хаа дүрбэн ажалшад 11 мянган тахья харууһалжа хүшэрхэн бэрхтэй бшуу. Шубуудай тэжээл буйлуулханаа эхилдэ, тэжээлынь дүүжэн харгыгаар дамжуулан зуугаад метр ута хообон соо адхажа үгэхэ хүрээ ажалан оньхожоруулагдаа байна. Тиммэл хадаа энэ фермэдэ тахьянай мяха, үндэгнэй өөрын үнэ сэн нилээд хямдаруулагдаһан юм. Энэ жэл тус колхоз тахьянайгаа фермээр 50 мянган түхэриг олзо доход оруулхаар хараална.

Тамирай малшадай байра байдал культурна эрилтэн хайнаар, хангадана. Уужам наруул культбазадань үзэмжтэй зохид урла лозунгунууд аржылдана. Долоон хонг соо хоёр дахин кино харуулагдаа, агитаторнууд КПСС-эй XXII съездын материалнуудаар урда түгэлдэр хөөрлөөнүүдыг үнгэрлэгдэ, газет, журналнуудыг саг болзортон асардаг заншалтай.

Сэлэнгынхид мүн Кударын совхозой партияна комитетдэ ажал ябуулгатай танилсаа.

Р. Балданов, манай корр.

АЖАЛАЙ НЭГЭ ҮДЭР

Эртэ үглөөгүүр нэн. Хүн бүхэн ажал тээшэ яаранхай, хойно хойноһоо һубарилдан, завод руугаа ороно.

...Ажалай үдэр—коммунизм дүтлүүлһэн үшөө нэгэ ажалай үдэр эхилжэ, хүн бүхэн хэдэг ажадаа хам оробо. Коммунизм ажалай завод гэгэн хүндэтэ нэр солын түлөө тэмсэжэ эхилһэн Улан-Удын шэлэй механизированн заводой-хид үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхадаг. Эднэр партийн түүхэтэ съездын урда тээ дээшлүүлэгдэн уялга абаһан юм. Завод, цех, халаан бүхэн табигагай солбоноор ажаллажа, харюусалгатай уялгаа нэрэ-тэй солотойгоор дүүргэ бэлэй. Мүнөөшье эндэ эршэт ажалай охин буураагүй, харин улам хүсэтэй болонхой.

—Эршэтэ ажалай ашаар лэ коммунизм байгуулагдаха,—гэжэ заводой түрүүшүүлэй нэгэн—Ранса Татарцева омогхохо.

—Тиммэ, тиммэ. Ажаллахал хэрэгтэй,—гэлдэжэ байгаад нүхэднэ Ранса дэмжэнэ. Заводой хүдэлмэришдэ бүхэн халаанайгаа даабарн үлүүлжэ, хүдэлмэришгөө үдэрыг үдэшхыг хүсэдэг хайн хайхан заншалтай

болонхой. Заводой олон тоото хүдэлмэришдэй дунда юрын ажалтай—шэл отологшо залуу басаган Ранса Татарцева үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхана.

...Машинно-ванна цехын хоёрдох даабар. Эндэ гарахад хүн бүхэн сүлөө забдаггүй. Нэгэ заримашуулын дорхоо аалиханаар хөөрн гаража байһан халуухан шэл тодожо абамсаараа, «шурд-шурд» гэтэрнишэ, тишэнь эрьюулжэ байгаад модонь сабахха хоорондо зүһнэжэрхөөд, ябалап табина. Нүгөөдүүлшын тэрэ шэлүүдээ жаахан тэргэнүүдтэ ашаад саашан дамжуула.

—Ажал, хэрэгүүднэй хэр зэргэ ябажа байна хаб?—гэһэн асуудалда нүхэр Татарцева нигэжэ харюусана. —Яһала хайн даа. Манай хэдэг ажал машинно-ванна цехынхидэй ажалһаа дулддадаг юм. Эдэнэрэй халаан бүрингөө даабарны үлүүлэн дүүргэдэг болоһоной ашаар бидэшье амжалта туйлажа, абаһан уялгаа, урда табигданан зорилгоо хэрэг дээрнэ бэлүүлжэ байдагбди. Бидэнэрэй дунда муугаар ажаллана гэһэн үгэ үшн хад мартагдашанхай. Нээрэшье тиммэ.

ажаллана» гэһэн үгэнүүд ялардаг болоо.

Заводой түрүүшүүлэй нэгэн—Ранса Татарцева ганса ажалаа хараад ябадаг бэш, мүн олонитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үетэн нүхэдөө хүдэлмэрин амжалта тээшэ урталжа, ударидажа ябадаг болонхой.

—Манай Рая энэ жэлдэ гурбадхи хүнөө өөрынгөө ажалай дүршэлдэ хургажа хаяхан ажалал аруун замда элбэгэ,—гээд халаанайн мастер Р. П. Федорова омогхоһон. Тэрэ хургаһан шабиарын багшһаа дутуугуй ажаллахыг оролдолог юм. Сэрэгтэй албанһаа бусажа ерһэн Георгий Михайловиче абаа үзэе. Тэрэ манай цехтэ ержэ ажаллажа эхилһэн үдэрһөө хойшо үетэн нүхэднэ гөө дунда суурхуула,—гэжэ Ранса Петровна үгээ үргэлжэлүүлэ.

—Рая, мүнөө үдэш хаана ошохоор зэһэнхэбди. Бригадирнай булгадаа кинокартина харае гэ нэгэ—гэжэ үдын заббарлалтын үдэ газетэ уншажа байһан нүхэртөө нүгөөдүүлшье хандана.

—Кинодо ошоход даа. Киногой һүүлээр клубайнгаа фойе соо хатар наада дэлгэе!—гээд Рая харюусана. ...Ажаллаха, амарха эрхээ олһон Рая нигэжэ ажалайнгаа һүүлээр үетэн нүхэднэгөө кино хаража, ирагуу гоё хүжөө доро хатар наадаар сэнгэжэ, ажалайнгаа нэгэ үдэрыг үдэшбэ ха юм.

Б. Цыремпилов. Зург дээрэ: коммунист ажалал ударник Ранса Татарцева ажаллаа байба. Л. Хайдуравай фото.

ШЭНЭ ЁНИН. * Һүүлэй мэдээсэл

УНШАГШАДАЙ
АНХАРАЛДА

ЁЛКО ОЙРТОО!

Январин мүнхэтэм үглөөгүүр эдирхэн золтой бага-шуулда, мүн буурал толгойтой наһажаал хүнүүдтэ хэды ехэ баясхалан жаргал асарха гэшшэб! Баяртай нүдөөр хайшаашы бардамаар шэртэ—хургуули, хүүгэдэй ясли, сад, клуб болон ажалша бүлэ хүнхэй гэртэ шахуу үннхөө хойшо хүлэгдэһэн ёлконууднай ялархань лэ! Баясамаар лэ үдэр ха юм! Баясханын саада тээ эрхэтэн бүхэн наһан дээрэ наһа нэмэхэл!

Ушарын хүнүүдэй сэдхэл буямаар уран гоёр шэмгэлдэһэн ёлко наадан ёноор зохиод байдаг бишуу. Гэхын дашарамда гал аюулые сараха бодомжогүйгөөр түхээрэгдэһэн

ёлко наадан заримдаа хүлэгдэгүй гай тодор ушаруулжа магад. Энээнине шухала-шалан наһамжалха байнабди. Юун байгаа хаб гээд бага-шуулһаа байха, наһажаалшые зон һонирхожо болохо. Энээнэй ушар удхань имэ. Нёдондо Бурядай Верхонно сүүдэй зургаанда шэнэ жэлэй ёлко—утренник эмхидхэгдэһэн юм. Хүн зоншы олон байгаа. «Уб-гэн мороз» боложо наадаһан Герасимов гэшэ «бенгал» галнуудай нуруул ошо дүлөөр тэндэ байһан багашуулые баясуулха гэжэ шиндэбэ ха. Нюдэ сабшаха зуура зүг бүхэн тээшэ сасарһан ошонинь эгээн түрүүн өөрын хүбэн дэглэдэ аһашаба. Энээхэн үедэ

хажуудань «Снегурочка» боложо наадаһан Алексаннина ууяжа байһан ошон гальеһы унтараахаар забдабашы, уданшыгүи өөрыгөө абарха ушартай болоһон байгаа. Имэрхүү ушар Богдаринай интернат-хургуулида, Кабан-скийн аймагтай Каменск тосхондо болоһон юм. Галда шатагшад амиды мэндэ үлэбэ-шые хаа, горьтойхоноор халаһан байха.

Ингэжэ хорюултай арга зүйл хэрэглэһэн ушарһаа тэндэ байгшад баярта һайндэрөө хүюун сэнгэлгээр үн-дэргэхын орондо, мийл дүүн дорьбоон, шууа татаһаар үн-дэргэһэн байгаа.

Эдэ бүгдэлһөө зүб тобиолор хэжэ, имэрхүү гай тодор гаргахгүйн тулаа шэнэ жэлэй ёлко үнгэргэхэдөө гал аюулаа сараха, нарилха бүхы хэмжээнүүдые уридшалан хараалхые гуйгдана.

В. Бузунов,
бурАССР-эй МВД-гэй
таһагые даагша.

ОВОЩЬ ЭЛБЭГЖЭХЭЛ БАЙХА

Кабанскийн аймагтай «Бай-кальский» совхозой коллектив республикын нийслэл—Улан-Удэ городской ажалшадые овошөөр хангаха зорилготой юм. Тээд тус совхозой орогдой бригадын хүдэлмэришд үн-дэргэһэн жэлдэ муу бэшэ ам-жалтануудые туйлаһан бай-гаа. Тэдэнэр гүрэгдөө хамта 5358 центнер овош, тэрэ тоодо 4834 центнер капуста, 258 центнер морковь, 84 центнер свёкло, 70 центнер һонгун, 55 центнер помидор тушаажа,

түсэбөө 110 процент дүүргэжэ бэлэй. Илангаяа нүхэр А. Ермаковой хүтэлбэрилдэг бригад-дайхид һайнаар ажаллаа.

Партийн XXII съездын шийдхэбэрээр зоригһон эдэ орогдошод долоон жэлэй дүр-бэдэхи жэлдэ—1962 ондо нёдондоһоо бүри ехэ овош үр-гуулха зорилго табияд, мүнөөһөө эхилжэ поли дээрээ наг шөбхэ зөөжэ, парнигуу-даа заһабарилжа байһад.

А. Бусурманов.

БАЯН ОЛЗО

Закаменай аймагтай ой тайга үнэтэ ангиудад баян юм. Эн-дэхи ангиудад намар, үбэлэй ангиудайһаа баян олзотой буса-над. Жэшээлхэдэ, аймагтай бэлдэхэлэй конторын суута ангиудад Шагжа Сосоров, за-луу ангиудад Бато Шагдуров, Николай Чимитов, Очир Жиг-житов гэшэд 65 булга, 200 га-

ран хэрмэтэй бусаба. Тэрээхэн ангиудад Ж. Мункуев, Ц. Цыренов, Д. Цы-ренов гэшэд 35 булга, 300 гаран хэрмэ баряа. Ингэжэ аймагтай бэлдэхэлэй контородо 400 булганай, 5100 гаран хэр-мэнэй болоод хэдэн зуугаад үе, һолонгын арһанууд ту-шаагданхай.

В. Шоенов.

Артистнар колхоздо ерээ

Һаяхан Мухаршэбэрэй «Зна-мья Ленина» колхоздо Бурядай гүрэнэй филармонийн артист-нар ерээжэ, колхознигуудта концерт харуулба. Эдэ артист-нарай дунда баянистнууд Ушаков ба Петров, дуушад М. Бадмаев, А. Данзанов гэшэд бурят, ород, монгол дуунууды

дуулжа, зондо ехээр һай-шаагдаба. Концертын программа соо «Хүрин хээр», «Старшина ми-лиция», «Сэлэнгын ерьелэ» гэ-хэ мэтэ арад зоной һонирхо-дог, һайшаадаг дуунууд бии.

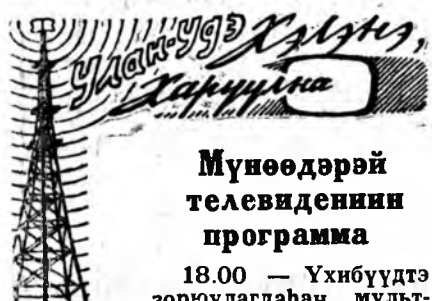
Д. Дашнимаев.

ЭНЭЭНИИ МЭДЭХЭ ГҮТ?

1959 оной июль һарын хоёр-дохи хахадта Газар дэлхэйн бөөс тойрон эрьелдэлгэ гэнтэ удаарһан байһа. Тэрэниие тон нарин, зү-бөөр ябадаг часы тэмдэглэһэн юм. Энээнһээ боложо сүүдхын хэмжээн 0,0008 секунд тухай бо-гони болоо.

Ганса далай сүүдхэдэ нэмэжэ, татажа байдаг бэшэ, харин дэл-хэйн гадаада хатуу гадаргые өөдөө хоёрэжэ, агшажа байдаг юм. Бидэнэр сүүдхэдэ хоёр да-хин нэгэ жэгдэхэнэр 30—40 см өөдөө гарадаг, доошоо ородог байнабди.

5 миллиард жэл соо оршожо байһан Газар дэлхэйнэй өөрын-гөө голые тойрон 10 баялһон ша-хуу эрьелэн байха юм. («Техника-молодежи» журналһаа).

Мүнөөдэрэй
телевидения
программа

18.00 — Ухнүүдтэ зориулагдан мул-фильмүүдэй сборник харуулагдаха. 19.00 — «В мире книг» гэдэн дамжуулга. 19.40 — «Зүүн Сибирь» гэжэ киножурнал. 19.50 — А. П. Чеховэй расказ ха-руулагдаха. 20.00 — Багшанарай училищын уран һайханай бүлгэ-мэйхидэй концерт. 20.40 — «С суб-боты» до понедельника» гэдэн уран һайханай фильм. 22.00 — Де-кабриин 26-да дамжуулагдаха программа.

Убэл... Убэл... Убэл...
Удэ тоһоод сортоотой.
Аглар номин дайдаа.
Агаар саруун, солбогой.
Эрдэнэ субадаар яларха

Энжэни һайхан ёлкою.
Хүхюун, дорюун хүүгэднай.
Хүлэжэл айдһаар үнхэнэй...
Зандан мэнгээр задарһан
Зааха хасуурн модые

«Хүтэлжэл», залажал ябайн
Хүбүүхэн хэды байтайб?
С. Климовой фотоотод.
С. Сергеевэй үгэ.

11 МЯНГАН ТҮХЭРИГ АЛМАГДАБА

Коммунистическэ ажа-лай нэрэ зэргэ олохын тү-лөө тэмсэжэ байһан Шэнэ-Бэрээнэй механическа за-водой коллектив (Зайграй) аймаг соогоо түрүү пред-приятинуудай нэгэнинь юм. Тус заводой коллектив үйлдбэрээ уралан нари-жуулха талаар ехэ юумэ хэнэ. Тэдэнэр энэ жэлдэ үйлдбэрээ уралан нари-жуулжа, хамта 10 мянган түхэригэй алмалта хэхэ гэ-һэн социалист уялга абаһан байгаа. Мүнөө уралан на-рижуулгын 41 дүрэхал үй-лэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэ-жэ, 11 мянган түхэриг ал-магдаба. Заводой хүдэлмэ-ришэдэй наймадахи хүн бү-хэнинь уралан нарижуу-лагша болонхой. Саашадаа коллективэй табдахи хүн бүхэн уралан нарижуула-гша болохын түлөө тэмсэжэ байнхай.

Уралан нарижуулгада заводой түрүү слесарьнууд Р. Исламдинов, Я. Афанас-ьев, фрезеровщик Ю. Нос-ков, шлифовщик В. Пе-трикей, кузнец П. Семенов болон бусад илангаяа эдэхитэйгээр хабаадалса-на.

С. Тюлюкин.

ТОБШОХОНООР МЭДЭЭСЭХЭДЭ...

★ Аймагтай хургуулинуудай дунда дэлгэрһэн социалист мурьсөөндэ Тээгдэн найман жэлэй (Хорь) хур-гуули шалгаржа, профсоюзудай

райком, райОНО-гой дамжуулгын Улаан тутта һаяхан хүртэбэ.

В. Базармапов.

★ Улан-Удын Советскэ районой пенсионернуудай Советэй үүсхэлээр Политическэ гэгээрэлэй байшанда һаяхан концерт үнгэргэгдэбэ. Кон-цертэд Чайковскийн нэрэмжэтэ хүг-жэмэй училищын, барилгашадай клубай, культурно-гэгээрэлэй учили-щын уран һайханай бүлгэмүүд ха-баадалсажа, сугларатшадые баясуу-лаа.

К. Димов.

Гараг дэлөө болоол даа,
Газа ямар хүхюуб даа,
Гарыш гэрлээ, дүүхэйхэн,
Гараа намдаа үгыш даа.
Саһан хүнхэл аруухан
Сайраад, толгөөр гойхон даа.
Сарюун дорюун дүүхэйхэн,
Санаяа зүүгээд шамдыш даа.
Хадын үбэр уруудам —
Халтирхада зохидхон.
Хани дүүхэй урдуурам
Хабатай химдээ хүхюүхэн.
Үбэлэй үдэр янгяахан
Үен захата сэнтинхэй.
Үетэнэй хасар ягаахан
Үрэ зүрхэн баясанхай.

Р. Халзанов.

СҮҮД ҺОГТООШО БОЛООД...

Һураһан юмэ һураар та-туулдаггүй гэлсэгшэ. Һая-хан Түнхэн нутагтай культу-рын байһан соо болоһон нимэ нэгэ ушар дурдаг. Гэр соо хүн зон дүүрэн. Эндэ арадай сүүдэй ээлжэтэ нүүдэл зүблөөн боложо бай-на гээд түр зуура ухаанда хадууа. «Хэн бэ?», «Баһа Лихачев тү?», «Яһан ян-дан амитан гэшэб?». Иймэ үгэ хүүрэй эндэ тэндэ соностоод орхилоор, һаял гуша гаража ябаһан, хул-гайша хүнэй дүртэй «хуу-шан танил» олоной урда зогсобо.

Энээнэй удхань нимэ. «Хуушан танилнай» гээд билэ дэмы нэрлээ бэшбди. 3 жэлэй саада тээ нэгэ мо-ри хулуужа эдигнэйнгээ

түлөө энэл зал соо «алта һабаа» татуулан, хэлэг-дэһэн бэлэй. «Баһа дахин юунэй тү-лөө?» гэдэн нимэ үгэ хүүр тэндэ байгшадтай гол анха-рал татаһай. Гуядаа гур-ба сагаангүй тэрэ хүн гуй-раншалаашые наа, үлүү эди-шэ олохогүйб гэжэ һайн нэ-дэхэ тула үнгэргэһэ зун Де-мин гэшын гэрэй га-заа һогтоошо болоод хүлбэрбэ. Эзэн эхэнэрэйһэ гэрлээ гарахатай сасуу һу-га һүрэн болоод, шуран гэр-шээр шэнэ костюмьн шүүрдээд, мүр улааа ба-лартуулхын тэдыдэ Слю-дянка тээшэ зугадажа арилһан гэхэ.

Һураһан юмэ һураар татуулдаггүй гэдэгтэл, һара болоод байхада Зактуй гэдэг һуурин тосхоноор халта шуларан гараха зуураа, Акимовогай булшантайхан бурууһые буугулидаад, Еловко тосхондо абаашажа, мяхан болгоһон һурагтай. Олоһон олзо мүнхтээ «ха-ра уһа» руу бултын хэлэ зайгуултажа ябатараа, зо-ной хөрхө хурса нодэһөө яагаад холодобо гэшбди. Иймэл даа, богонёор хэлэ-хэдэ, архинша, зайгуулаша Александр Лихачевый муу муухай хэрэг!

Бээс сагааруулхын тэды-дэ тэрэ сүүд дээрэ юу олоһон табные шаһаха даа. «Муу юумэ хэбэ, хэнхэнхэе дү-туугүй хүдэлхэл байгаа!» Имэрхүү шаналал-гүйл-тань тэрэнэй гэм ээмэ отго-дон сагааруулжа шадаха аал? Үнэн сэхэ ажалһаа хулжадаг, олоной зөөри үбэршэлэгшэдтэ хомһанашы-е харын зэргын хүнхэй хэлэ-лэтэ байдаггүй! Олон жэ-лэй болзроор ондоо тээ-шын сүлэхэ тухай шийдлэ-бэри соносхогдобо. Тэндэ байгшад энээнине үнэн зүрхэнһөө дэмжэбд.

К. Павлов.
Түнхэнэй аймагтай аралай сүдэй.

Сагаанаар эхилдэ
хоёрхон ябадаар шүүтэ

Редакторай орлогшо
С. Б. БАЛЫЖИНИАЕВ.

ТУРВАН ҮДЭРЭЙ ТУРШАДА

Мурьсөөнэй хоёрдохой үдэр. Энэ үдэр эдиршүүлхээ 20 га-ран, эршүүлхээ 24 хүн түрүү һуури булаасалдаа. Эгээн тү-рүүдэн эдиршүүл рингдэ га-ража, хоорондоо тулалдагаа эхилнэ. Ринг дээрэ городской спортын хургуулиин түлөөлэг-шэд Базар Бадмаев, Зоригто Улзытуев.

«Тонг. Чемпионной нэрэ зэр-гын түлөө тулалдаан эхилнэ. Хоёрдохой разрядтай Базар Бадмаев нүгөөдөө орхолоо бөөр үндэр аад, раунд бүхэн-дөө очко абажа мэднэ. Ти-гэжэ чемпионной нэрэдэ хүр-тэбэ. Хойно хойноһоо һубарил-дан ринг дээрэ гарагшад соо-һоо Баир Жамбалов, Валерий Холбоев (хоюулан спортын хургуули), Яков Цу-Ю-сен («Буревестник») гэшэд че-мпионной нэрэдэ хүртэнэ. Нүгөө-дүүдын түгсэхэлэй мурьсөөндэ хабаадалсаха болонхой. Эдэнэрэй удаа эгээл хүнтэн бээтэйшүүл сооһоо Дубинин («Труд») Банзаракцаев «Спартак» хоёр гурбан раун-дын туршада боксын техникэ туршалсаа. Нэгэдэхи разряд-тай Дубинин нүгөөдөө орхо-доо шуумар солбоноор тулал-даагаа үнгэргэжэ, түгсэхэлэй мурьсөөндэ хабаадалсаха эр-хэ олоно.

—1959 ондо Эстонин ССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө хабаадалсаһан нэгэдэхи раз-рядтай Владимир Ильин («Бу-ревестник») рингын улаан бу-ланда амаржа байна. Тэрэ 45 буулзалгаһаа 41 дахин илажа гараһан байха юм,—гээд дик-торэй соносхоходонь нэрмэ-альга ташалган болоно.

Боксын техникэ һайнтайгаар довтолһон Владимир Ильин Иван Бажуновые динлэжэ, чемпион болоо. Удаань хүн-гэншэг, хүнтэн, дунда зэргын

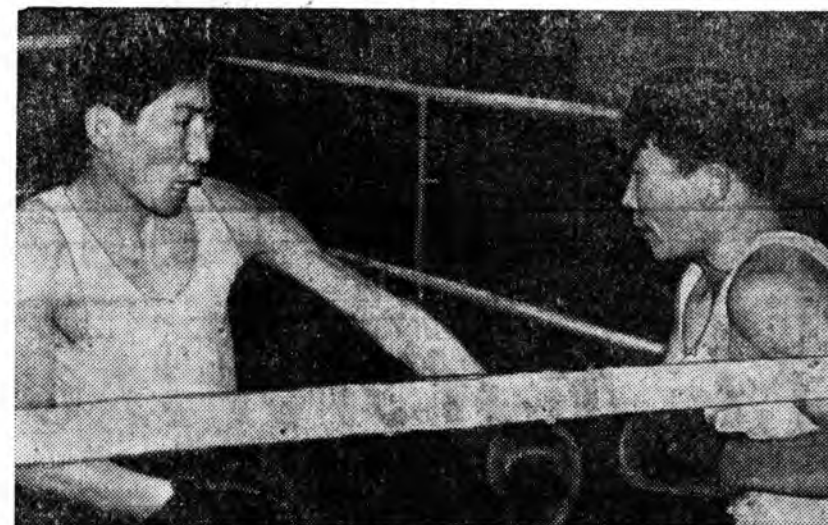
бээтэйшүүл түрүү һууриин тү-лөө шангаар тулалдаа. Яруу-нын аймагһаа «Урожай» бул-гэмэй түлөөлөгшэ боложо ер-хэн Иван Минеев энэ үдэр үе-тын нүхэд сооһоо шалгаржа, спортын нэгэдэхи разрядтай нормо дүүргээд, түгсэхэлэй мурьсөөндэ хабаадалсаха эр-хэ олоно. Хүндэлсэг бээтэй боксернууд Геннадий Кравцов Юрий Фролов хоёр ринг дээрэ үнэ удаан, техникэ һайнтай-гаар тулалдажа, харагшадые һонирхуулаа. 15 жэлэй тур-шада боксер ябаһан Кравцов нүхэрөө динлэжэ. баһал чөм-

пионной нэрэдэ хүртэбэ. Мурьсөөнэй һүүлшын үдэр СССР-эй спортын мастер Ба-дма Жигмитов, Анатолий Гав-рилов чемпионнууд болоо.

Мурьсөөн бүхнөө техникэ һайнтайгаар сөбээр үнгэргэ-дөөрөө харагшадта мэдээжэ болоһон Владимир Ильин энэ үдэр Юрий Дубининие («Труд») шүүгээ.

Зураг дээрэ (зүүн гарһаа): эршүүлэй дундаһаа чемпион болоһон Владимир Ильин Алексей Щербаковтой тулал-дажа байна.

Ю. Пшеничниковай фото.

Дүшэн градус хүйтэн соогуур үр-гэн тэнюун Бэсүүр нутагаар айлшал-жа, шарууһаар шараа да-руулагшадые балшыса эли-рууллэсээд, түрэл нис-лэлдэе бусахадамин, нэгэ юрэ бусын, нэжэг түрэмөөр удхатай имэ бэшгэ ерэнэн байба: «Хүндэтэ Тархай! Ехэ һонинтойб. Прибайкалин аймагтай Сахарово тосхондо баабгайнууд байрлашоо гэжэ дуулаа нэн гүт? Мэдэхгүй һаа, тишэ зааболгон ошожо ерт. Жэгтэйхэн лэ байха даа. Ошохо гээ наатнай, дүтшые хаям даа—городһоотнай орой-доол 90-ээд модной газарта-аа...» гээд аржытар бэшгэ-тэй аад, саашаа мухарданга-һан. Инхэдэнь юун гэжэ ойл-голтойб: али Байгал шадарай хуша һамартай газартань, айл һууринда дүтхэнэ үнэ-хөөрөөшые баабгай гэшэнэ байрлашоо юм гү, али тад он-доо юумэн тухай таабари зо-хёожо тамална гү? Юрэдөө яашые ойлгожо ядаад, хээшээ нэгэтэйл байгаа ёһотой гэжэ лаб амтаад, амаралтын үдэр хоёр аядаа буугаа бэлэн хэжэ абаад лэ, үсхэн бүшэмэг ой модон шэмэгтэй, үргэн сэлгэс түсхыдэ һуурижалтай тосхон хүржэ ерэхбди. Үйлсэлдэ юрэдөө гайхалтай номоход. «Зэргэлээд хүбшэ тайга... Бар-тахи баабгайшые эшэнэ холо бэшэ байжа болоо юм гү» —гэһэн бодол түрэнэ... Тингээд лэ «Магазин» гэһэн мандагар томо үзгүүдээр бэшгэһэн гар-шатай гэрэй байхадань, ду-лаасхын тэдысэ дугташадан тиншэ орободы. Тээд тэндэ юу хараа гэхэбта? Жолоошон Бурмакин, ангай ажахын хү-дэлмэришэн Тугаринов хоёр шал хотгуунууд шалбажа зу-таршоод байба.

Дүшэн градус хүйтэн соогуур үр-гэн тэнюун Бэсүүр нутагаар айлшал-жа, шарууһаар шараа да-руулагшадые балшыса эли-рууллэсээд, түрэл нис-лэлдэе бусахадамин, нэгэ юрэ бусын, нэжэг түрэмөөр удхатай имэ бэшгэ ерэнэн байба: «Хүндэтэ Тархай! Ехэ һонинтойб. Прибайкалин аймагтай Сахарово тосхондо баабгайнууд байрлашоо гэжэ дуулаа нэн гүт? Мэдэхгүй һаа, тишэ зааболгон ошожо ерт. Жэгтэйхэн лэ байха даа. Ошохо гээ наатнай, дүтшые хаям даа—городһоотнай орой-доол 90-ээд модной газарта-аа...» гээд аржытар бэшгэ-тэй аад, саашаа мухарданга-һан. Инхэдэнь юун гэжэ ойл-голтойб: али Байгал шадарай хуша һамартай газартань, айл һууринда дүтхэнэ үнэ-хөөрөөшые баабгай гэшэнэ байрлашоо юм гү, али тад он-доо юумэн тухай таабари зо-хёожо тамална гү? Юрэдөө яашые ойлгожо ядаад, хээшээ нэгэтэйл байгаа ёһотой гэжэ лаб амтаад, амаралтын үдэр хоёр аядаа буугаа бэлэн хэжэ абаад лэ, үсхэн бүшэмэг ой модон шэмэгтэй, үргэн сэлгэс түсхыдэ һуурижалтай тосхон хүржэ ерэхбди. Үйлсэлдэ юрэдөө гайхалтай номоход. «Зэргэлээд хүбшэ тайга... Бар-тахи баабгайшые эшэнэ холо бэшэ байжа болоо юм гү» —гэһэн бодол түрэнэ... Тингээд лэ «Магазин» гэһэн мандагар томо үзгүүдээр бэшгэһэн гар-шатай гэрэй байхадань, ду-лаасхын тэдысэ дугташадан тиншэ орободы. Тээд тэндэ юу хараа гэхэбта? Жолоошон Бурмакин, ангай ажахын хү-дэлмэришэн Тугаринов хоёр шал хотгуунууд шалбажа зу-таршоод байба.

— Би урьһаар архи абааб.

„БААБГАЙНУУД“

Ши мүнөө аба!

— Юу хэлэнцэ... Тээсгэн миний урьһаар абаһые мартаа гүш?—гээд Тугаринов гэ-шын эжэл нүхэртөө эрэ дор-гон боложо, эрээ марьян, эрэмдэг муудань ороно. Баһа наймаалагша Батюк: «Абыш тээд архи, эх, тархи! Ууял-л. Һүүлдэ тү-түлөөрэй саашань!» —гээд тоосолдошо хоёрые тогтоохо, эблэрүүлхын маяг үзүүлжэ, мори жажалжа бай-һан шэнгээр шүдөө хабиран, шүлһэ һабируулан урагша хойшоо ганхалзана.

Тээд юун ха һэм даа, ми-нинтай иервэ мушхаран хү-дэлжэ, дулаасханаа ехээр дуураа гутажэ, дары саашаа гарахатайм сасуу ута һахал-тай үбгэжөөл минһэрэн зогсо-жо, хаанаһаа ябаһынми са-маархан асууба. Хаму үгээс сэхэ хэлэхэдэм, харио сэл-хэлһээ баясажа, дахин гараа һарбайжа амаршалаад, ингэ-жэ хөөрбэбэ.

— Эхэл һайн гэршэ. Юр-дөө эндэмнай болоодыһоо байтагтай Турунтай центрым-дай багашые зиндаанай ту-шаалтан ерэхээе болиһон гэ-шэ. Партийн сэх хураалдан болоо, коммунизмын Програм-ма баталагдаа гэлсэгшэ. Тээд тэрэн тухай элидхэл хөөрэл-дөөн эндэмнай болодоггүй. Хо-жом муу бү һанаарайты, хо-роо бусалхадаа хэлэнэб. Юу һайндамнай багым нутагые баабгайн эшэн гэжэ нэрлээ гэхэбта?—гээд сэлхэлээ ехээр гажарна хэбэртэй.

Үгы тээд, энэ шадартнай үнэхөөрөө бартахы баабгай байдаг юм гү?

— Үгы ааб даа. Үе наһаа-раа тинмэ юумэ үзөөгүй хүм... — Та сайлахаар болоот.

Зүгөөр эндэ хилэмэ бэлээр олохогүйт. Юундэб гэхэдэ, пе-карни огто үгы. Манайда ошоо,—гээд хөөрлөөшэ үб-гэжөөлнн һугадан һагад на-маяа дахуулба...

Тингэ тингэлээр лэ Сахаро-во тосхондо сагаа баража, үдэшэ орой болгожорхибоб. Амаралтын үдэр һэн тулалдан һонирхоһондоо клубынь бэдэ-рээсэгэббэ. Тээд шортоо. Үгы юумэн үхэрлөө хашан — ха-наһаа олодохоб!

— Клуб бэдэрэб гэжэ гүт? Тинмэ һонин юумэ эндэтай байхагүй,—гээд нэгэ аа ха-лангышаг залуу хүн алад га-раха зуураа: «Зүжэг наадан-һаа байтагтай 1959 онһоо хой-шо кино хараагүй агшабди», —гээд ууртайгаар дуугаран саа-шална.

Библиотекеһы арайхан ол-жо ороболдэ. Пээ! Уйтан ха-ранхы татаһаа соо хуушанай хэдэн номууд ябалаатай хэб-тэнэ... Ондоо юумэ үгы.

Тэндэхи эгээн гол ажахы—Буркоопсоюзай мэдэлэй ангай промхоз. Директорынь нүхэр Тугаринов, партияна эхин ор-ганизацийн секретарь нүхэр Колобков гэшэд улайха ноур-тай ха гү? Бүхы тосхоние бэ-шэ, харин тэдэниие одоол эшэһэндэ нойрсоһон баабгай-тай жэшэбэл болохотой ха. Ингэжэ нэгэндэ нэтерһэн, нэ-хыгээ хэдэрһэн хүтэлбэрилэг-шэдые гүнзэггэ нойрһооны нэ-рээхын тула Буркоопсоюзай правлени хахадаа огто болом-жолонгүй, баһал шэжэ дулин, нюдэ балай һууха болоо юм?

Мархайн аша
Мархайн